

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. An & quomodo voluntas Dæmonis sit obstinata in malo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

condidit quia, ceteris eminentiorem fecit. Neque refert, quod Ezech. 28. Cherubinus appelletur, qui ordo inferior est ordine Seraphinorum: ita enim appellatur, exponente S. D. a. 7. ad 1. non quod fuerit ex illo ordine, sed quia Cherub significat plenitudinem scientia, quæ stare potest cum peccato, Seraphim verò denominatur ab ardore charitatis, quem Angelus peccando amisit.

16. Quæres tertio. An Angelorum Beatorum numerus sit major, quàm damnatorum?

Respondeo affirmativè, cum S. D. hic a. ult. Cujus ratio est, quod non sit verosimile majorem partem naturæ Angelicæ fuisse corruptam peccato, quod est contra totalem inclinationem illius naturæ: ut e contra ideo plures homines damnantur, quàm salvantur, quia peccatum non est contra totam hominis naturam, quippe ex appetitu sensitivo & rationali constat, & plures leguntur appetitum sensitivum, quàm rationalem.

DISPUTATIO XXXV.

DE

Pœna Dæmonum.

Ad q. 64.

Culpam pressò pede pœna consequitur, & ideo cum S. D. q. 64. agendum de Angelorum pœna post explicatam culpam. Hæc porro est duplex, una ab extrinseco illata, videlicet pœna damni & sensus; alia interna & ad actus atque potentias Angeli internas pertinens, estque duplex, nempe obtenebratio ex parte intellectus, & obstinatio in malo ex parte voluntatis. De obtenebratione agit, & cum communi Catholicorum hic a. 1. concludit S. D. intellectum dæmonis esse obtenebratum, quantum ad cognitionem supernaturalium; siquidem omne donum fidei & sapientiæ supernaturalis peccando amisit, ut indicatur Ezech. 21. *perdidisti sapientiam tuam in decore tuo.* Non tamen fuit obtenebratus ipsis intellectus per immutationem cognitionis & scientiæ naturalis, nisi quatenus illa pender à voluntate, hanc enim post peccatum servavit integram, sicut & ipsam naturam. Progredimur ergo ad reliquas pœnas discutiendas, de quibus est major difficultas. Unde sit.

ARTICULUS I.

An & quomodo voluntas Dæmonis sit obstinata in malo?

SUMMARIÆ.

1. Veritas fidei docet de factò demones esse immutabiles ad bonum.
2. Probatur etiam esse immutabiles per intrinsecam inflexibilitatem arbitrii Angelici.
3. Quæ est in actibus perfectè deliberatis.
4. Testimonia S. Script. in oppositum solvantur.
5. Angelus non potest uti suâ specie inaduatè, cum procedit ad perfectam deliberationem.
6. Angelus post plenam determinationem non habet eodem modo principia libertatis, ut ante illam.

§. I.

Statuitur intrinseca inflexibilitas voluntatis Angelicæ.

1. Certum est, quod de factò voluntas dæmonis non possit à peccato resurgere, cum ex Script. constet, sitque ab Ecclesia definitum, quod pœna Angelorum sit absolutè perpetua: veluti Math. 25. *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui parati estis Diabolo & Angelis ejus.* Item Marc. 9. Eccl. 11, Apoc. 14. & 20. *Cruciantur die ac nocte in sæcula sæculorum, in c. firmiter de Summ. Trinit. recipient reprobi cum diabolo pœnam perpetuam.* Sed si voluntas dæmonis esset mutabilis in bonum, posset cessare pœna; cum pœna

non sit, nisi propter culpam: ergo hoc ipsò quod pœna sit perpetua, etiam voluntas dæmonum non est mutabilis ampliùs in bonum.

Controversia igitur est, utrum hæc obstinatio dæmonis proveniat ex sola extrinseca denegatione Divinæ gratiæ, ut in animabus damnatis, an verò etiam ex intrinseca & naturali inflexibilitate arbitrii & voluntatis Angelicæ, quæ Angelus immobilitèr adhæret objecto, quod semel cum perfecta deliberatione fuit amplexus. Prior est Scoti, posterior D. Thomæ sententia. Ex æjus Doctrina sit

CONCLUSIO. *Obstinatio dæmonum in malo etiam provenit ex intrinseca inflexibilitate arbitrii sub sensu proposito, ita Thomista contra Scotum & Suavem.*

Ratio est. Modus tendendi, quo voluntas fertur in bonum, sequitur modum intelligentiæ, quo intellus judicat, illud esse prosequendum; voluntas quippe veluti potentia cæca, nihil agit, nisi ex ductu & directione intellectus; ideo si intellectus proponit objectum cum indifferentia, voluntas liberè; si absque indifferentia, voluntas necessariò in objectum fertur. Si intellectus proponit bonum universale, etiam voluntas universale; si particulare, etiam voluntas appetit bonum particulare.

particulare. Atqui intellectus Angeli circa ob-
jectum plenè & perfectè cognitum est intrinsecè
inflexibilis: ergo etiam voluntas Angeli est in-
trinsecè inflexibilis à plenè & perfectè deliberata
electione ejusmodi objecti.

Major est sufficienter ostensa & Confirmatur
ulterius. nostra voluntas non alià ratione est
flexibilis, nisi quia iudicium nostri intellectus est
mobile, & flexibile ab uno in aliud, jamque ap-
paret nova ratio & medium eligendi, quod antè
non apparebat: ergo à contrario si perfectum
iudicium Angelici intellectus est inflexibile, nec
potest ipsi nova ratio apparere, quam antea non
perspexit, etiam voluntas ipsius erit intrinsecè in-
flexibilis.

Minor etiam probatur. Quod intellectus uno
simplici intuitu perfectè absque omni discursu &
modo comprehensivo cognoscit, immobiliter
cognoscit; sed Angelus ita se habet in sua tam
practica, quam speculativa cognitione: ergo,
Minor patet ex præcedentibus. Major probatur.
Quia mutatio iudicii provenit ex apparitione no-
vi medi: At ubi sine discursu modo comprehen-
sivo cognoscitur objectum cum omnibus conne-
xionibus ad causas, effectus, circumstantias, indu-
centibus vel retrahentibus ab electione, non po-
test apparere novum medium antehac incogni-
tum: ergo.

Confirmatur. Ideo nos prima principia im-
mobiliter apprehendimus, quia simplici intuitu
& absque discursu cognoscimus: ergo idem dicen-
dum est de perfectè Angeli cognitione.

Dixi tamen, voluntatem Angeli esse intrinsecè
inflexibilem à perfectè & plenè deliberata electione,
nec non à perfectè iudicio seu cognitione: Nam
Angeli iudicium & electio potest habere duplici
modo: semel perfectè & completè; secundo im-
perfectè & incompletè. Primum contingit,
quando Angelus iudicat, & eligit ex propria de-
liberatione & applicatione; nec non modo com-
prehensivo, evidenti & certo, attingendo in prin-
cipiis omnes rationes inducentes vel retrahentes
à determinato iudicio & electione. Et in hoc
sensu procedit nostra conclusio, ejusque rationes.
Secundum contingit inprimis, cum Angelus iu-
dicat & eligit tanquam ab extrinseco, nempe à
DEO, motus & applicatus: tunc enim quia non
eligit perfectè & completè deliberatione, manet
in potestate ipsius, ut per propriam perfectam, &
completam deliberationem possit converti in
quamcumque partem voluerit. Ac rursus, quan-
do procedit ad iudicium ex principiis solum con-
jecturalibus, tunc enim hoc ipsò, quòd prin-
cipia non sint firma, etiam iudicium per illa regu-
larum, non est firmum & immobile.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obiicit primò testimonia S. Scripturæ, qui-
bus indicari videtur, quòd Angeli quando-
que mutant sententiam. Sic Dan. 10. dicitur,
quòd Angelus Persarum, audità per Michaëlem
Archangelum DEI voluntate de Israëlitis à Ba-
bylonica captivitate liberandis, cessaverit resiste-
re Angelo Custodi Israelitarum, eandem libera-
tionem urgenti.

Secundò. Quòd dæmon, qui *misit in cor Ju-
da*, ut traderet Christum Jo. 13. postea per uxorem
Pilati, quam afflixerat, Matth. 27. Christi
passionem voluerit impedire. Tertio. Quòd
mali Angeli in secundo instanti peccarint morta-
liter, qui tamen in primo instanti clicuerunt
actum meritorium charitatis.

Responsio ad hæc testimonia facile patet ex
præmissis. Unde ad 1. & 2. Respondeo, *in primo*,
bonum, *in secundo instanti* malum Angelum tan-
tum habuisse iudicium imperfectum, & conjectu-
rale, propter circumstantias non plenè cognitatas,
ideoque iudicium variare potuisse: nisi ad 2. po-
tius placeat sententia SS. PP. Hilar. Hieron. Chry-
stost. Ambros. & Augustini (quos allegat & sequit-
ur Tirinus) dicentium, somnium, quo affligeba-
tur uxor Pilati, non à dæmone, sed à bono An-
gelo fuisse immissum.

Ad 3. quoque responsio patet ex dictis. Nam
Angeli in primo instanti creationis solummodò
fuerunt à principio extrinseco, nempe à DEO, ap-
plicati ad suam operationem, nec proinde iudi-
cium practicum ipsorum ex plena deliberatione
descendit.

Obiicit secundò. Tunc potest variari iudi-
cium & consequenter electio, quando apparet
nova ratio sufficiens ad variandum iudicium, quæ
antea non apparebat. Sed Angelo potest appa-
rere nova ratio: ergo. Minor probatur. Ange-
lus juxta sup. dicta potest uti suà specie inadæ-
quatè: ergo in illo usu inadæquato potest apparere
una ratio, quin appareat altera: ergo si postea
suà specie uti velit adæquatè, apparebit nova ra-
tio, quæ non apparuit in usu inadæquato il-
lius speciei.

Confirmatur. Defacto per experimentalem
cognitionem dæmones iudicant & sentiunt, sibi
nocivum esse appetitum beatitudinis naturalis, ut
finis simpliciter ultimi, eò quòd propterea parian-
tur æterna supplicia: quam tamen sibi conveni-
entem esse iudicabant in eo instanti, in quo
peccarunt: ergo formant aliquando novas ratio-
nes, & nova iudicia.

Respondeo, negando minorem, & probatio-
nem distingo. Potest Angelus suà specie uti
inadæquatè, in procedendo ad actum imper-
fectum, concedo, ad perfectum, nego: cum enim
quis se applicat ad operandum, ratio naturalis
dicat, quòd morali & possibili modo debeat con-
siderare omnes objecti circumstantias. Unde
Angelus procedens ad iudicium practicum plenè
deliberatum, prius in iudicio speculativo, ad-
æquatam suæ speciei representationem expli-
care debet.

Ad confirmationem distingo antecedens. An-
geli iudicant modò esse nocivum iudicio specula-
tivo, quòd prius iudicabant conveniens iudicio
practico, concedo, iudicant modò iudicio practi-
co, nego antecedens & consequentiam. Nam
dæmones etiam nunc quotiescumque procedunt
ad formandum iudicium practicum de profecutione
finis ultimi, considerationem regulæ supe-
rioris & subordinationis debite in finem superna-
turalem, sicuti primitus fecerunt, intermittunt.

Obiicit tertio. Tunc voluntas Angeli est na-
turaliter flexibilis, quando habet eadem principia
liber-

libertatis post plenam determinationem, quam antea habuit: sed habet eadem: ergo.

Confirmatur primò. Si dæmon esset naturaliter inflexibilis, tunc dæmonis obstinatio in peccato non esset culpabilis, siquidem haberet intrinsicam impotentiam respiciendi.

Confirmatur secundò. Sequeretur, quòd etiam bonus Angelus esset naturaliter inflexibilis in bono supernaturali: sed hoc est absurdum; cum juxta doctrinam de gratia ad perseverandum in bono supernaturali gratia DEI sit simpliciter necessaria.

Respondeo, distinguendo majorem, quando habet eadem principia in eadem suppositione & circumstantiis, concedo; in diversis, nego. Sed habet eadem principia post determinationem in diversa suppositione, concedo, in eadem, nego minorem & consequentiam.

Nam post determinationem supponitur iudicium cum plena consideratione & deliberatione adharens objecto, quod ante inflans determinationis nondum supponitur.

Ad 1. Confirmationem, nego sequelam, ut enim obstinatio ipsius sit culpabilis, sufficit, quòd sit ipsi libera in sua causa, eamque potuerit deponere potentia antecedente, est non amplius possit potentia consequente: Unde etiam ipsius impotentia intrinseca respiciendi non est impotentia antecedens, sed consequens.

Ad 2. confirmationem Respondeo distinguendo sequelam. Esset naturaliter inflexibilis in bono supernaturali, h. e. juxta inclinationem suæ naturæ, & tamen dependentem ab adjutorio gratiæ, concedo, independentem ab illo, nego.

ARTICULUS II.

Quomodo dæmones ab igne infernali torquentur?

SUMMARI.

1. Dæmones præter penam damni sustinent penam sensus.
2. Idque in inferno.
3. Quamvis plures vagentur extra infernum.
4. Ignis infernalis est verè corporeus.
5. Rejicitur sententia dicens spiritus cruciari in potentia sensitiva.
6. Neque consistit pena sensus in apprehensione ignis nocivi.
7. Neque in immediata productione tristitia.
8. Neque in productione caloris intra substantiam spiritus.
9. Neque in productione qualitatis fedantis.
10. Pena sensus consistit in alligatione ad ignem infernalem.
11. Effectivè causata.
12. Et violenter impediens spiritum à sua naturali operatione.
13. Quam sequitur summus dolor, & tristitia.
14. Autoritates objectæ exponuntur.
15. Hæc alligatio non pertinet ad penam damni.
16. Nec est æqualis in omnibus.
17. Nec dæmones in aère vagantes hæc penam sunt liberi.
18. Sensus D. Augustini de penis alterius mundi.

§. I.

Certioribus præmissis, refelluntur diverse explanationes.

1. Certum est primò, dæmones præter penam damni, quæ est perpetua exclusio à regno colorum, & carentia visionis beatificæ, sustinere penam sensus, hoc est, cruciatum & molestiam, quæ extrinsecus ab igne infernali, seu instrumento Divinæ justitiæ infligitur, veluti constabit ex dicendis.
2. Certum est secundò, De fide, dari locum tam dæmonibus, quam aliis damnatis punien-

dis deputatum, ut constat ex Sap. 5. *Taliter dixerunt in inferno, hi, qui peccaverunt. Luc. 16. Mortuus est dives, & sepultus in inferno.* 2. Petr. 2. *DEVS Angelis peccantibus non spernit, sed rudentibus inferni detrahit in naturam tradidit cruciandos.*

Certum est tertio. De facto ex speciali ordinatione DEI plures dæmones extra infernum, & in hoc aère vagati, unde etiam *æthere patres* nominantur, & colligitur ex Job. 1. *Eph. 2.*

Certum est quarto. Ignem infernalem esse verum ignem corporeum, non Metaphoricum, quo non modò damnatorum corpora post resurrectionem, sed etiam animæ & dæmones verè realiter cruciantur, ut est constans Catholicorum doctrina delumpta ex Matth. c. 25.

Magna tamen est difficultas in explicanda actione, quæ ignis ille corporeus cruciet & affligit spiritus sensus omnis expertes, & dolentissime qualitatis, quam ignis in corporibus producit, incapaces; semperque facilius est, in hoc puncto sententias aliorum refellere, quam propriam statuere.

Dixerunt igitur aliqui primò. Cum anima separata etiam separari potentia sensitiva, quæ anima possit sentire calorem & actionem ignis, de illa tristari.

Sed contra est primò. Quòd hæc opinio nondum explicat, quomodo dæmones cruciantur constituti omni potentia sensitiva. Secundò. Actus potentia sensitiva, ut arguit S. D. q. 26. de ver. a. 1. non possunt exerceri extra corpus, cum alioquin animæ brutorum non minùs essent incorruptibiles, quam anima intellectiva. Tertio. Quia sentire qualitatem sensibilem non est malum, sed perfectio sensus, nisi illa qualitas sentiatur & cognoscatur ut nociva. Igitur remanet ostendendum, per quid illa qualitas esse nociva animæ separata.

Dixerunt